

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΟΑ701	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6^ο (ΣΤ')
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ		
ΔΙΔΑΣΚΩΝ/ΟΥΣΑ	Καθηγητής Π. Αρβανιτίδης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	6
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΓΕΝΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://eclass.uth.gr/eclass/ANTMB110/		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Αν και η Θεσμική Σχολή των Οικονομικών έχει μια μακρά ιστορία που ξεκινά από τα τέλη του 19ου αιώνα, τα τελευταία 20 περίπου χρόνια έχει γνωρίζει μεγάλη άνθιση και ευρύτερη αποδοχή. Ένας από τους λόγους αυτής της δυναμικής είναι η καταξίωση σημαντικών οικονομολόγων, όπως οι Νομπελίστες Douglass North, ο Ronald Coase και ο Oliver Williamson, αλλά και η Νομπελίστρια κοινωνική επιστήμονας Elinor Ostrom, οι οποίοι προσπαθούν να εμπλουτίσουν τη συμβατική οικονομική σκέψη με τις αρχές και τα εργαλεία της θεσμικής ανάλυσης συνθέτοντας έτσι τη Νέα Θεσμική Σχολή. Το μάθημα μελετά τις βασικές αρχές, τις έννοιες και τα αναλυτικά εργαλεία της σχολής αυτής με σκοπό να εισαγάγει το φοιτητή/-τρια στο πλούτο της σκέψης της και στις δυνατότητες που προσφέρει στην ανάλυση της οικονομίας.

Ο σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των βασικών αρχών της Νέας Θεσμικής Σχολής και της προσέγγισής της στην οικονομική ανάλυση. Ο σκοπός αυτός αναπτύσσεται μέσω των παρακάτω στόχων:

1. κατανόηση των βασικών εννοιών της Νέας Θεσμικής Οικονομικής,
2. αφομοίωση των αναλυτικών εργαλείων της Νέας Θεσμικής Οικονομικής,
3. κατανόηση της συμβολής και δυνατοτήτων της Νέας Θεσμικής Σχολής στην ανάλυση της οικονομίας.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν και να διατυπώνουν τους ορισμούς των εννοιών: θεσμοί, οργανισμοί, συναλλαγή, συναλλακτικά κόστη, περιουσιακά δικαιώματα, τέλεια/ατελής/σχεσιακή σύμβαση, πρόβλημα Κυρίου-Αντιπροσώπου, ομηρία, θεμελιακός μετασχηματισμός, και ομοιομορφισμός,
- διακρίνουν και να παρουσιάζουν τις κατηγορίες: των θεσμών, των οργανισμών, του συναλλακτικού κόστους, των άυλων περιουσιακών δικαιωμάτων, των διμερών συμβάσεων, των ιδιωτικών ρυθμίσεων και των δομών διακυβέρνησης,
- διατυπώνουν τους λόγους και τους μηχανισμούς δημιουργίας των θεσμών,
- διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ θεσμών και οργανισμών και να παρουσιάσουν σχετικά παραδείγματα,
- διατυπώνουν τις συμπεριφορικές υποθέσεις των συμβατικών οικονομικών σε αντιδιαστολή με την θεσμική προσέγγιση,
- περιγράφουν τις έννοιες της περιορισμένης ορθολογικότητας και της εξάρτησης διαδρομής,
- παρουσιάζουν το πραγματικό θεώρημα Coase,
- διατυπώνουν τα χαρακτηριστικά των περιουσιακών δικαιωμάτων που είναι απαραίτητα σε μια αποτελεσματική οικονομία,
- εξηγούν το ρόλο και τη σημασία της παρακολούθησης-επιβολής και του καθορισμού-κατανομής των περιουσιακών δικαιωμάτων,
- περιγράφουν το πρόβλημα των κοινών πόρων και τις θεσμικές λύσεις του,

- παρουσιάζουν τα προβλήματα των διμερών συμβάσεων και τους τρόπους επίλυσης τους,
- να κατανοούν, να παρουσιάζουν και να αποτιμούν τα θεσμικά χαρακτηριστικά της αγοράς, επιχείρησης, οργανισμού (ιδιωτικού και δημόσιου) και του κράτος.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άλλες...
	

- Ανάλυση και σύνθεση πληροφοριών
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Σκοπός και στόχοι του μαθήματος, διδακτικές ενότητες, βιβλιογραφία και τρόπος αξιολόγησης
- Από την νεοκλασική ορθοδοξία στη θεσμική οικονομική: τι είναι τα θεσμικά οικονομικά και ποια η σημασία τους στην ανάλυση της οικονομίας

ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΘΕΣΜΩΝ: ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

- Το θεωρητικό ζήτημα: συναλλαγές και συνεργασία
- Ορθολογισμός, προϋποθέσεις ορθολογικότητας και προτιμήσεις
- Προβλήματα πληροφόρησης (ασύμμετρη πληροφόρηση, ελλιπής πληροφόρηση)
- Περιορισμένη Ορθολογικότητα
- Οπορτουνιστική συμπεριφορά

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΘΕΣΜΩΝ

- Έννοια και βασικές αρχές
- Θεσμοί και οργανισμοί
- Τύποι θεσμών
- Μηχανισμοί εμφάνισης και εξέλιξης

– Αξιολόγηση θεσμών και αποτελεσματικότητα	
ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΚΟΣΤΗ (ΣΚ)	
– Θεώρημα Coase – Έννοια και ορισμός του συναλλακτικού κόστους – Κατηγοριοποίηση και παραδείγματα – Προσπάθειες μέτρησης και εκτίμηση μέγεθος ΣΚ	
ΑΠΟΛΥΤΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ΠΔ)	
– Βασικές έννοιες – Ορισμός, χαρακτηριστικά και κατηγοριοποίηση – Η έννοια της κυριότητας – Άυλα ή διανοητικά ΠΔ – Προβλήματα καθορισμού και επιβολής ΠΔ ▪ καθορισμός και κατανομή ▪ παρακολούθηση και επιβολή – ΠΔ και κοινοί πόροι	
ΣΧΕΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ή ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	
– Βασικές αρχές συμβατικών υποχρεώσεων ▪ Τυπολογία των συμβάσεων και προβλήματα ομορτοουνισμού (ex ante και ex post): συμβάσεις πώλησης, συμβάσεις μίσθωσης, συμβάσεις εργασίας, συμβάσεις δανείων ▪ Κατανόηση των οικονομικών συμβάσεων (τέλεια σύμβαση, ατελής σύμβαση, σχεσιακή σύμβαση και το συνεχές των συμβάσεων) – Οικονομικές θεωρίες ανάλυσης των συμβάσεων ▪ Θεωρίες αντιπροσώπευσης – Πρόβλημα Κυρίου-Αντιπροσώπου (προβλήματα Ηθικού Κινδύνου και Δυσμενούς Επιλογής) ▪ Θεωρίες αυτο-επιβαλλόμενων συμβάσεων (μηχανισμοί αυτο-επιβαλλόμενων συμβάσεων) και άδηλων (ή υπαινισσόμενων) συμβάσεων ▪ Θεωρίες διακυβέρνησης συμβάσεων (Θεμελιακός Μετασχηματισμός και τύποι ιδιωτικών ρυθμίσεων)	
ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ (ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ): ΑΓΟΡΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, ΚΡΑΤΟΣ	
– Θεσμικό πλαίσιο και βασικοί κανόνες λειτουργίας οικονομικού συστήματος (καταστατικοί και λειτουργικοί κανόνες) – Ορισμοί και γενικές αρχές των οργανωτικών δομών: οργανισμοί γενικά, αγορά, επιχείρηση, κράτος – Αγορά (αγορά ως δίκτυο σχεσιακών συμβάσεων, συνεργασία και ανταγωνισμός) – Επιχείρηση και Οικονομική του Συναλλακτικού Κόστους του Williamson (από την αγορά στην ιεραρχία, εξειδίκευση και επενδύσεις, Δομές Διακυβέρνησης) – Κράτος (ορισμός, απλή θεωρία του κράτους, διεθνείς σχέσεις)	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	ΔΙΑΛΕΞΗ ΕΝΤΟΣ ΤΑΞΗΣ (ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ) ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ
--	--

ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Οι παραδόσεις του μαθήματος γίνονται με χρήση ΤΠΕ (powerpoint). Υλικό του μαθήματος δίνεται στην ιστοσελίδα του μαθήματος (e-class) και αφορά σχετικές εργασίες και συμπληρωματικές σημειώσεις, Η επικοινωνία με τους φοιτητές ενισχύεται με τη χρήση ΤΠΕ (e-class) και αφορά την ηλεκτρονική αποστολή μηνυμάτων, ανάρτηση ανακοινώσεων, σύνδεση σε fora, links, κτλ		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	
	Διαλέξεις	39	
	Μελέτη Βιβλιογραφίας	132	
	Παρουσιάσεις εργασιών	6	
	Τελική Εξέταση Εξαμήνου	3	
	Παρουσίαση εργασίας (προαιρετικά)	(+5)	
	Συγγραφή εργασίας (προαιρετικά)	(+10)	
	Σύνολο Μαθήματος	180	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή	Η αξιολόγηση γίνεται με έναν από τους παρακάτω τρόπους: (1) Τελική γραπτή εξέταση εξαμήνου (100%) η οποία περιλαμβάνει ερωτήσεις γνώσης, κατανόησης, και ανάλυσης σε μορφή σύντομης ανάπτυξης. (2) Οι φοιτητές/-τριες δύναται να εκπονήσουν προαιρετικά μικρή εργασία (είτε ατομικά είτε σε μικρές ομάδες) σε θέματα που δίνονται από τον διδάσκοντα στην αρχή του μαθήματος, και να την παρουσιάσουν στο σύνολο της τάξης. Οδηγίες και καθοδήγηση για την εκπόνηση της εργασίας δίνονται από το διδάσκοντα σε κατ' ιδίαν συναντήσεις με κάθε ομάδα, αλλά και μέσα στο μάθημα. Η βαθμολογία της εργασίας είναι 2 μονάδες επιπρόσθετα του βαθμού των εξετάσεων. Οι εργασίες		

Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες	παρουσιάζονται στο τελευταίο μάθημα στο σύνολο της τάξης, ενώ η παράδοση του κειμένου των εργασιών γίνεται την ημέρα των εξετάσεων.
Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Η γλώσσα αξιολόγησης είναι η ελληνική, ενώ στην περίπτωση αλλοδαπών φοιτητών (π.χ. φοιτητές ERASMUS) είναι η αγγλική. Τα κριτήρια αξιολόγησης ανακοινώνονται στους φοιτητές/τριες στην πρώτη διάλεξη του μαθήματος. Στον πίνακα ανακοινώσεων και στο eclass του μαθήματος αναρτάται το περίγραμμα του μαθήματος το οποίο περιλαμβάνει εκτός των άλλων και τα κριτήρια αξιολόγησης. Όλα τα παραπάνω είναι διαρκώς προσβάσιμα στους φοιτητές/τριες στο eclass του μαθήματος.

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασική

Χατζής Α. (2018) *Θεσμοί*, Παπαδόπουλος
Γέμτος Α. Π. (2015) *Οικονομία και Δίκαιο*, 2^{ος} τόμος, Σάκκουλας

Συμπληρωματική

Ιωαννίδης Σ. (1995) *Σύγχρονες Θεωρίες για την Φύση της Επιχείρησης*, Παπαζήσης
Ιωαννίδης Σ. (2000) *Επιχείρηση και Επιχειρηματικότητα*, Παπαζήσης
North D. (1990) *Θεσμοί, Θεσμική Αλλαγή και Οικονομική Επίδοση*, Παπαζήσης.
Ostrom E. (2002) *Η Διαχείριση των Κοινών Πόρων*, Καστανιώτης

Brousseau E. and Glachand J. M. (eds.) (2008) *New Institutional Economics: A Guidebook*, CUP
Coase H. R. (1988) *The Firm, the Market and the Law*, UCP
Eggertsson T. (1990) *Economic Behavior and Institutions*, CUP
Furubotn E. & Richter R. (1997) *Institutions and Economic Theory*, UMP
Menard C. & Shirley M. M. (eds.) (2005) *Handbook of New Institutional Economics*, Springer.
Menard C. & Shirley M.M. (2022) *Advanced Introduction to New Institutional Economics*, Edward Elgar
Pejovich S. (1998) *Economic Analysis of Institutions and Systems*, 2nd ed, Kluwer
Williamson O. E. (1985) *The Economic Institutions of Capitalism: Firms, Markets, Relational Contracting*, Free Press.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Journal of Institutional Economics
Journal of Institutional and Theoretical Economics
Evolutionary and Institutional Economics Review